

Hồ Chí Minh

VỚI VĂN NGHỆ SĨ
VĂN NGHỆ SĨ VỚI HỒ CHÍ MINH

Tập 1

HỒ CHÍ MINH TRONG TRÁI TIM VĂN NGHỆ SĨ VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Hồ Chí Minh

VỚI VĂN NGHỆ SĨ
VĂN NGHỆ SĨ VỚI HỒ CHÍ MINH

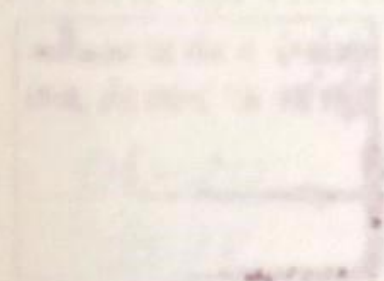

Hồ Chí Minh

VỚI VĂN NGHỆ SĨ
VĂN NGHỆ SĨ VỚI HỒ CHÍ MINH

Tập 1

HỒ CHÍ MINH TRONG TRÁI TIM VĂN NGHỆ SĨ VIỆT NAM

Văn học nghệ thuật cũng là một mặt trận
và văn nghệ sĩ cũng là chiến sĩ trên mặt trận ấy.
HỒ CHÍ MINH

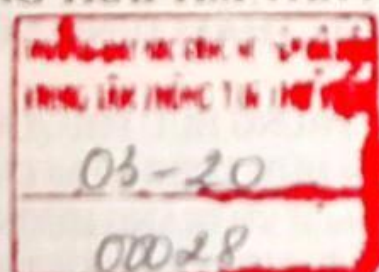

Hồ Chí Minh

VỚI VĂN NGHỆ SĨ
VĂN NGHỆ SĨ VỚI HỒ CHÍ MINH

Tập 1

HỒ CHÍ MINH TRONG TRÁI TIM VĂN NGHỆ SĨ VIỆT NAM

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

Văn hoá nghệ thuật cũng là một mặt trận.

Anh chị em là chiến sĩ trên mặt trận ấy.

HỒ CHÍ MINH

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Hưởng ứng cuộc vận động "Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh" và thực hiện Nghị quyết 23 của Bộ Chính trị "Tiếp tục xây dựng, phát triển văn học, nghệ thuật trong tình hình mới", Hội Nhà văn Việt Nam được sự đồng ý của Ban Bí thư Trung ương Đảng đã giao cho Nhà xuất bản Hội Nhà văn xuất bản bộ sách "HỒ CHÍ MINH VỚI VĂN NGHỆ SĨ - VĂN NGHỆ SĨ VỚI HỒ CHÍ MINH", nhằm quảng bá sâu rộng trong nhân dân, giúp cho các tầng lớp nhân dân hiểu biết sâu sắc hơn tình cảm của Bác Hồ với văn nghệ sĩ, cũng như tình cảm chân thành, sâu sắc của giới văn nghệ sĩ đối với Bác Hồ.

Bộ sách là sự thể hiện sinh động, chân thực tình cảm cao đẹp và đạo đức trong sáng của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với dân với nước, và đặc biệt là, đối với các văn nghệ sĩ cách mạng - những người chiến sĩ tiên phong trên mặt trận văn hoá tư tưởng của Đảng; đồng thời là vũ khí sắc bén và hiệu quả, nhằm đấu tranh chống lại các luận điệu sai trái, xuyên tạc, bóp méo sự thật về nhân cách, đạo đức, tác phong Hồ Chí Minh và tư tưởng của Người.

Đây là bộ sách quý, mang tính khoa học, tính tư tưởng và nghệ thuật cao, tập hợp có hệ thống những tác phẩm, bài viết và bài nói chuyện của Bác về văn học nghệ thuật, hồi ký của các văn nghệ sĩ tiêu biểu của Việt Nam và thế giới; những sáng tác văn học, nghệ thuật chọn lọc viết về Người.

Được sự quan tâm chỉ đạo của Ban Bí thư Trung ương Đảng, Ban Tuyên giáo Trung ương, Thường trực Ban Chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam, cán bộ, công nhân viên Nhà xuất bản Hội Nhà Văn cùng các cộng tác viên nêu cao trách nhiệm, nghiêm túc và khẩn

trương sưu tầm, tuyển chọn với lòng biết ơn sâu sắc đối với Chủ tịch Hồ Chí Minh; coi đây là việc làm có ý nghĩa thiết thực chào mừng kỷ niệm lần thứ 120 Ngày sinh của Người, 80 năm Ngày thành lập Đảng và đón mừng Đại lễ 1000 năm Thăng Long - Hà Nội. Bộ sách cũng là một công trình tập thể của giới lao động văn học cả nước chào mừng Đại hội lần thứ XI của Đảng.

Mặc dù đã rất cố gắng trong quá trình biên soạn, biên tập khó tránh khỏi có những sơ suất, chúng tôi chân thành kính mong nhận được sự đóng góp xây dựng quý báu của quý độc giả để những lần tái bản sau, bộ sách sẽ hoàn thiện hơn, đáp ứng niềm mong mỏi và tình cảm của nhân dân cả nước nói chung và giới văn nghệ sĩ nói riêng đối với Bác Hồ kính yêu.

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LỜI TỰA

Trên báo Ogoniok (Liên Xô trước đây), số 39, ra ngày 23-12-1923, nhà thơ đồng thời là nhà báo Xô-viết nổi tiếng O.Mandenxtam trong bài "Thăm một chiến sĩ quốc tế cộng sản Nguyễn Ái Quốc" đã tiên cảm phi thường về Chủ tịch Hồ Chí Minh như sau: "Dáng dấp con người đang ngồi trước mặt tôi đây, Nguyễn Ái Quốc, cũng đang toả ra thật lịch thiệp và tế nhị. Từ Nguyễn Ái Quốc đã toả ra một thứ văn hoá, không phải văn hoá Châu Âu, mà có lẽ là một nền văn hoá tương lai". Với dự cảm đặc biệt của một thi nhân, O.Mandenxtam phát hiện ra sự đồn tụ, kết tinh của văn hoá Việt Nam trong con người Việt Nam tiêu biểu nhất và khẳng định Bác là tinh hoa của Việt Nam và cũng là tinh hoa của nhân loại. Nhà thơ viết: "Dân An Nam là một dân tộc giản dị và lịch thiệp. Qua phong thái thanh cao, trầm ấm của Nguyễn Ái Quốc, chúng ta như thấy ngày mai, như thấy sự yên tĩnh mệnh mông của tình hữu ái toàn thế giới...".

Gần một nửa thế kỷ đã trôi qua, thời gian đã chứng minh linh giác đặc biệt sáng suốt của O.Mandenxtam. Đó là một phát hiện thiên tài về một thiên tài. Thời gian ấy Bác đang học tập tại Trường Đại học Phương Đông của Quốc tế Cộng sản tại Matxcova. O.Mandenxtam không viết về Bác với tư cách lãnh tụ tinh thần, người tổ chức và lãnh đạo cách mạng Việt Nam. Điều đó thế giới đã từng biết qua những hoạt động yêu nước nổi tiếng của Người ở Pháp và trong những ngày đầu đến đất nước của Lenin. Chọn tư cách là đại diện nền văn hoá tương lai, nhà thơ Nga đã nhìn thấy sự bắt đầu của Người, tiên đoán về những giá trị có tầm nhân loại vĩnh cửu của Bác từ khi Người mới bước sang tuổi ba mươi.

Với một nguồn mạch cảm hứng như vậy, những người đề xuất và được Ban Bí thư ủng hộ việc tổ chức thực hiện bộ sách chuyên đề

“Hồ Chí Minh với Văn nghệ sĩ - Văn nghệ sĩ với Hồ Chí Minh”
mong muốn cung cấp cho bạn đọc rộng rãi, đặc biệt là cho tất cả những ai quan tâm đến việc xây dựng con người, quan tâm đến việc xây dựng nền văn hoá dân tộc, rất Việt Nam mà cũng rất hiện đại, nguồn tư liệu phong phú, sinh động, hệ thống, đa dạng, chọn lọc từ những trước tác quan trọng nhất của Bác về văn học, nghệ thuật và của những văn nghệ sĩ hàng đầu Việt Nam và thế giới viết về Bác. Hình tượng Hồ Chí Minh với ba chủ đề: lãnh tụ thiên tài, nhà văn hoá kiệt xuất, nhà nhân văn vĩ đại được các tác giả từ góc độ văn hoá thể hiện sống động và xuyên suốt bộ sách. Chúng ta bắt gặp ở đây sự kết hợp đẹp đẽ giữa những cái cao cả và bình thường, giản dị mà thanh cao, vĩ đại mà gần gũi, rất Việt Nam mà cũng rất nhân loại. Bức tượng đài ngôn ngữ này làm nổi bật chân dung Hồ Chí Minh, một con người trong tất cả, tất cả trong một con người.

Với những phẩm chất cao quý như vậy, hiển nhiên từ lâu Bác đã là một ngọn nguồn, ngọn nguồn của suy tưởng, của bồi đắp, của dẫn dắt và soi sáng. Và đúng như Tố Hữu đã viết:

Ta bên Người, Người toả sáng trong ta
Ta bỗng lớn ở bên Người một chút.

Bác vĩ đại nhưng không quá tầm với bất cứ ai.

Hôm nay và mai sau, tiếp nhận Hồ Chí Minh là tiếp nhận một sự sống không bao giờ ngơi nghỉ.

Và bây giờ, với thói quen bước vào một ngôi đền thiêng, xin chúng ta hãy lật từng trang sách với lòng chân thành nhất, để được chứng quả lời Phật dạy:

Được đi trên đường chánh
Là Phước Đức lớn nhất.

Hà Nội, 4-5-2010
Nhà thơ Hữu Thịnh
Chủ tịch Hội Nhà văn Việt Nam

Chủ tịch Hồ Chí Minh (1958)

Ảnh: Đinh Đăng Định

MỤC LỤC

LỜI NHÀ XUẤT BẢN	5
LỜI TỰA CỦA NHÀ THƠ HỮU THÌNH	7
1. Được gặp Bác Hồ trong những ngày độc lập đầu tiên	
<i>Tổ Hữu</i> (Trích hồi ký, Báo Văn nghệ, số 36 ngày 2-9-2000)	11
2. Yêu Bác lòng ta trong sáng hơn	
<i>Tổ Hữu</i> (Báo Văn nghệ, số 1583-1584 ngày 19-5-1990)	19
3. Lần đầu được gặp Hồ Chí Minh và Võ Nguyên Giáp	
<i>Nguyễn Đình Thi</i> (Tập chí Diễn đàn Văn nghệ Việt Nam, số 8-2007)	27
4. Bác Hồ với văn nghệ sĩ miền Nam	
<i>Báo Định Giang</i> (Trích hồi ký "Cuộc sống tinh thần - nhớ lại", Báo Văn nghệ, số 20 ngày 15-5-1993)	45
5. Phút thiêng bên Bác	
<i>Phan Từ</i> (Báo Văn nghệ, số 35+36 ngày 30-8 - 6-9-2003)	52
6. Một Tết kháng chiến ở Việt Bắc	
<i>Cù Huy Cận</i> (Tập chí Diễn đàn Văn nghệ Việt Nam, số 1-2001)	64
7. Bác Hồ của chúng ta	
<i>Xuân Diệu</i> (Trích bút ký "Bác Hồ của chúng ta", Báo Văn nghệ, số 309 ngày 12-9-1968)	66
8. Tháng năm kỷ lạ	
<i>Hoàng Văn Bôn</i> (Theo doct - dongnai.gov.vn)	69

9. Điều làm tôi ngạc nhiên nhất là lần đầu tiên tôi được gặp Bác, Bác không làm tôi ngạc nhiên tí nào

Nguyễn Công Hoan
(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995)

77
10. Hồ Chủ tịch với văn nghệ

Hoàng Ngọc Phách
(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995)

88
11. Tôi được diễn chèo cho Bác Hồ xem

Thế Lữ
(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995)

90
12. Hai lần gặp Bác Hồ

Tú Mỡ
(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995)

94
13. Hồ Chủ tịch nói chuyện về cách viết

Nguyễn Huy Tưởng
(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995)

102
14. Lần đầu được Bác đọc thơ

Anh Thơ
(Trích hồi ký "Từ bến sông Thương" tập II, Báo Văn nghệ, số 1583-1584 ngày 19-5-1990)

107
15. Một số mẩu chuyện về Bác Hồ ở Việt Bắc

Nông Quốc Chấn
(Báo Văn nghệ, số 351 ngày 3-7-1970)

110
16. Nhật ký Chiêm Hoá

Tô Hoài
(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1993)

116
17. Nhớ chuyến tháp tùng cụ Y Bi-a-lê-ô gặp Bác Hồ

Y Diêng

118

18. Những ngày sống đẹp

Vũ Tú Nam

(Trích nhật ký, trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" -

Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995) 123

19. Ba lần được gặp Bác

Hồ Phương 132

20. Hồ Chủ tịch với sinh hoạt lấy Kiều ở chiến khu Việt Bắc

Phan Anh

(Báo Văn nghệ, số 20 (1280) ngày 14-5-1988) 138

21. Bức chân dung đầu tiên của vị Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hoà

Dương Tuấn Hoa

(Tập chí Diễn đàn văn nghệ Việt Nam, số 9-1998) 143

22. Chụp ảnh Bác Hồ

Vũ Năng An

(Tập chí Nhiếp ảnh, số 1+2 năm 1990) 150

23. Hình ảnh Bác - hình ảnh dân tộc

Đinh Đăng Định

(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995) 159

24. Bác Hồ dạy tôi chụp ảnh

Kim Côn

(Tập chí Nhiếp ảnh, số 208 tháng 6-2005) 173

25. Nhớ mãi lần gặp Bác cách đây nửa thế kỷ

Trần Dương

(Báo Văn nghệ, số 35+36, ngày 27-8-2005) 179

26. Giây phút chụp ảnh Bác Hồ với đại biểu miền Nam

Ngọc Khanh

(Tập chí Nhiếp ảnh, số 17 tháng 9-1972) 185

27. Bác Hồ với họa sĩ Nguyễn Phan Chánh

Nguyệt Tú - Nguyễn Phan Cảnh

(Theo "Mỹ thuật với Bác Hồ" - Nxb. Mỹ thuật, 2002) 188

28. Ba lần vẽ Bác Hồ

Tô Ngọc Thành
(Theo "Mỹ thuật với Bác Hồ" - Nxb. Mỹ thuật, 2002) 193
29. Tôi vẽ Bác Hồ

Diệp Minh Châu
(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995) 198
30. Người họa sĩ một đời vẽ Bác Hồ

Văn Công Hùng 218
31. Được vẽ và nặn tượng Bác

Trần Văn Cẩn
(Theo "Mỹ thuật với Bác Hồ" - Nxb. Mỹ thuật, 2002) 225
32. Người đầu tiên nặn tượng Bác

Cam Ly
(Báo Văn nghệ, số 35 + 36 ngày 30-8 và 6-9-2003) 228
33. Vẽ chân dung Bác Hồ ở chiến khu Việt Bắc

Phan Kế An
(Báo Văn nghệ, số 33, ngày 15-8-2009) 234
34. Tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh

Yanich Vũ
(Theo "Mỹ thuật với Bác Hồ" - Nxb. Mỹ thuật, 2002) 239
35. Những điều ít biết về người thiết kế nhà sàn Bác Hồ

Nguyễn Duy Chiến
(Theo Tiền Phong, 2005) 242
36. Tám huy hiệu Bác Hồ

Nguyễn Văn Thông
(Báo Văn nghệ, số 20 ngày 17-5-2003) 245
37. Những lời Bác dạy

Phạm Văn Khoa
(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995) 248
38. Tác giả những thước phim vô giá về Bác Hồ ở chiến khu Việt Bắc

Trần Hiếu
(Tienphongonline, 9-2007) 252

39. Bác làm văn nghệ

Trà Giang
(Bảo Văn nghệ, số 313 ngày 10-10-1969) 257
40. Bác Hồ đến thăm trường điện ảnh

Nguyễn Ngọc Trung
(Bảo Văn nghệ, số 579 ngày 6-12-1974) 267
41. Bác Hồ đóng phim

Đức Lưu
(Trích "Chuyện kể Bác Hồ", tập 3 - Nxb. Giáo dục, 2009) 270
42. Đi quay bộ phim "Bác Hồ của chúng em"

Ma Cường
(Bảo Văn nghệ, số 346 ngày 29-5-1970) 273
43. Bác xem phim "Kim Đồng"

Nông Ích Đạt
(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995) 277
44. Bác Hồ với nghệ thuật tuồng

Nguyễn Văn Chương
(Tập chí Diễn đàn Văn nghệ Việt Nam, số 5-2007) 283
45. Bác Hồ muôn vàn kính yêu với những kỷ niệm mãi mãi trong tôi

Chu Thuỳ Quỳnh 289
46. Siu Phích và những kỷ niệm về Bác Hồ

Trương Lệ Hằng 298
47. Bác Hồ với nghệ thuật xiếc

Lê Anh
(Tập chí Sân khấu, số 5-2005) 303
48. Biểu diễn xiếc cho Bác xem

Duy Nam
(Tập chí Sân khấu, số 5-2006) 312
49. Vào đời

Đinh Ngọc Liên
(Trích hồi ký, Tập chí Âm nhạc, số 4-1986) 314

50. Bác với người nghệ sĩ	Trần Vương	323
	(Tập chí Sân khấu, số 3 (24) tháng 5 và 6-1980)	
51. Những kỷ niệm không thể nào quên	Tường Vi	333
	(Tập chí Âm nhạc và Thời đại, số 2 (11) tháng 6-1980)	
52. Nhớ Bác	Ái Liên	337
	(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995)	
53. Như có viên ngọc ước	Kim Nở	348
	(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995)	
54. Bác dạy chúng tôi cất cao tiếng hát	Minh Huệ	358
	(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995)	
55. Bác Hồ với các mầm non nghệ thuật	T.N.A	363
	(Tập chí Âm nhạc, số 5-1996)	
56. Một làn điệu dân ca qua tiếng sáo Bác Hồ	Đinh Thìn	369
	(Trích "Bác Hồ với văn nghệ sĩ" - Lữ Huy Nguyên, Nxb. Văn học, 1995)	
57. Tiếng hát dân gian	Lê Thuận	375
	(Tập chí Văn nghệ Quân đội, số 5 tháng 5-1961)	
CHÚ THÍCH VỀ TÁC GIẢ		381
MỤC LỤC		389